

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Aan
De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Contactpersoon
Ronald Rokers
Datum
4 december 2018
Ons kenmerk
Cft 201800257
Pagina
1/7

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage
-

Onderwerp
Reactie derde uitvoeringsrapportage 2018 Sint Maarten

Geachte heer Geerlings,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) heeft op 16 november jl. van Sint Maarten de derde uitvoeringsrapportage (UR) 2018 ontvangen. Middels de derde UR rapporteert Sint Maarten over de resultaten tot en met 30 september 2018. Conform artikel 18 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) dient het Cft de UR uiterlijk zes weken na afloop van elk kwartaal te ontvangen. Het Cft constateert dat de derde UR te laat is aangeleverd. In deze brief ontvangt u de reactie van het Cft op de derde UR 2018. Zoals gebruikelijk wordt deze in afschrift verstuurd aan de voorzitter van de Staten.

Naast de UR ontvangt het Cft maandelijkse rapportages van Sint Maarten, conform besluitvorming in de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) d.d. 16 maart 2018. De rapportages over de maanden april tot en met september zijn tijdig door Sint Maarten opgeleverd.

Oordeel

De RMR heeft op 16 maart 2018 besloten om voor de begrotingsjaren 2017 en 2018 op grond van artikel 25 van de Rft akkoord te gaan met het afwijken van de normen zoals opgenomen in artikel 15 van de Rft. Dit maakt het voor Sint Maarten mogelijk een tekort te presenteren op de gewone dienst 2018 en de tekorten uit 2018 en voorgaande jaren op een later moment te compenseren.

Het Cft constateert op basis van de derde UR dat de realisatie tot en met september 2018 aanzienlijk beter is dan begroot. Volgens de derde UR bedragen de gerealiseerde baten ANG 282,1 miljoen en de gerealiseerde lasten ANG 353,6 miljoen. Het tekort komt uit op ANG 71,5 miljoen, hetgeen ANG 65,3 miljoen lager is dan het begrote tekort van ANG 136,8 miljoen, met name vanwege hogere belastingbaten en lagere personeelslasten.

Het totaal aan liquide middelen is in het derde kwartaal met ANG 31 miljoen afgenomen ten opzichte van het tweede kwartaal. Inmiddels heeft Sint Maarten een eerste tranche liquiditeitssteun ontvangen en zijn er door Sint Maarten twee nieuwe aanvragen ingediend waarvan er één door besluitvorming in de RMR van 23 november jl. reeds is goedgekeurd. Uitgaande van de beschikbare gegevens voldoet de collectieve sector per 30 september 2018 aan de rentelastnorm. Wel zal op basis van de aan Sint Maarten verstrekte lening van ANG 32,9 miljoen voor de tweede tranche liquiditeitssteun, de schuldquote verder toenemen.

De omvang van de door Sint Maarten gerapporteerde betalingsachterstanden is in het derde kwartaal met ANG 95 miljoen gestegen tot ANG 169,9 miljoen, omdat de in de risicoparagraaf opgenomen risico's zich hebben voorgedaan. Het Cft dringt er bij Sint Maarten op aan de betalingsachterstanden niet verder te laten oplopen en met de betrokken partijen betalingsregelingen overeen te komen. Door de toename van de betalingsachterstanden steeg de schuldquote tot circa 39,5% van het BBP.

Het Cft stelt met bezorgdheid vast dat in het derde kwartaal nagenoeg geen voortgang is geboekt op de uitvoering van de deelprojecten voor het verbeteren van het financieel beheer. Hoewel de jaarrekening 2016 inmiddels is behandeld in de Ministerraad en ontvangen door het Cft, zijn de jaarrekeningen 2013 en 2014 nog steeds niet door de Staten goedgekeurd. Ook blijkt uit de derde UR geen voortgang ten aanzien van de aanlevering van de jaarrekening 2015 aan de Staten.

Toelichting

Gewone dienst

De financiële en economische situatie van Sint Maarten na de orkanen in 2017 brengt veel onzekerheden met zich mee. Hierdoor was het opstellen van een realistische begroting 2018 een grote opgave. Inmiddels heeft Sint Maarten een tweede begrotingswijziging 2018 opgesteld, waarin de begroting meer in lijn is gebracht met de realisatie en recente inzichten. De gewijzigde begroting toont een tekort van ANG 144 miljoen in 2018.

Aangezien deze begrotingswijziging nog niet door de Staten is goedgekeurd, worden in onderstaande tabel de realisaties tot en met september 2018 nog vergeleken met de vastgestelde begroting 2018.

	Begroting t/m sept. 2018	Realisatie t/m sept. 2018	Vershil
Gewone dienst baten	238.6	282.1	43.5
Gewone dienst lasten	375.4	353.6	21.8
Begrotingssaldo	(136.8)	(71.5)	65.3

Volgens de derde UR valt het gerealiseerde tekort van ANG 71,5 miljoen lager uit dan het begrote tekort van ANG 136,8 miljoen. Dit komt vooral door hogere belastinginkomsten en lagere personeelslasten.

De loonbelasting, omzetbelasting en winstbelasting vallen hoger uit dan voorzien in de begroting. De gerealiseerde loonbelasting van ANG 104,1 miljoen is hoger dan de begrote loonbelasting van ANG 84,1 miljoen, omdat bij de begroting uitgegaan werd van een conservatievere inschatting van de werkloosheid. Aan omzetbelasting is ANG 87,6 miljoen ontvangen. Dit is ANG 10,8 miljoen meer dan in de begroting is opgenomen. Ook de winstbelasting valt hoger uit, er is ANG 15,9 miljoen ontvangen, terwijl er ANG 10,7 miljoen werd begroot. De inkomsten uit de banklicenties vallen ook hoger uit dan begroot. De inkomsten uit concessies van overheidsdeelnemingen blijven echter achter.

Aan de lastenkant vallen de gerealiseerde personeelskosten van ANG 154,7 miljoen lager uit dan de begrote personeelslasten. De onderschrijding bedraagt ANG 16,2 miljoen. Volgens de UR zijn de personeelskosten in de ministeries, met uitzondering van het ministerie van VROMI, meer dan ANG 2 miljoen lager dan begroot. In de tweede begrotingswijziging 2018 heeft Sint Maarten de personeelsbegroting naar beneden bijgesteld. In zijn advies op de begrotingswijziging d.d. 11 oktober 2018 heeft het Cft geconcludeerd dat de personeelslasten nog steeds te hoog zijn gebudgetteerd. Ook de post goederen en diensten is tot en met het derde kwartaal circa ANG 4 miljoen lager dan begroot.

Kapitaaldienst

Sint Maarten rapporteert tot en met het derde kwartaal een besteding van ANG 7,1 miljoen aan kapitaaluitgaven, waarvan ANG 2,3 miljoen voor het bestuurskantoor vanuit middelen van 2017 en ANG 4,8 miljoen voor studieleningen. In het derde kwartaal van 2018 hebben geen nieuwe investeringen plaatsgevonden. Het Cft heeft in zijn reactie bij de tweede UR Sint Maarten verzocht om in het vervolg ook aflossingen van leningen op de kapitaaldienst op te nemen. Het Cft constateert dat dit nog niet is gedaan. Ook indien aflossingen van leningen zouden zijn opgenomen, is de in de derde UR opgenomen kapitaaldienst sluitend.

Sint Maarten vermeldt in de derde UR dat voor 2018 de kapitaalinvesteringen opnieuw zijn geprioriteerd en zijn opgenomen in de tweede begrotingswijziging 2018. Het Cft wijst op de aanbevelingen voor de kapitaaldienst in zijn advies op de tweede begrotingswijziging 2018 d.d. 11 oktober 2018 waarin het Cft adviseert alleen investeringen op de kapitaaldienst te vermelden waarvan financiering via het trustfund niet mogelijk is.

Liquiditeitspositie

In de derde UR toont Sint Maarten ANG 72,8 miljoen aan liquiditeiten. Dit is een afname van circa ANG 31 miljoen ten opzichte van eind juni. De RMR heeft op 6 juli 2018 besloten om met een rentevrije lening van ANG 32,6 miljoen aanvullende liquiditeitssteun te verlenen voor 2018. Sint Maarten heeft inmiddels een verzoek ingediend voor een tweede tranche aan liquiditeitssteun 2018 van ANG 32,9 miljoen, waarmee de RMR op 23 november jl. heeft ingestemd. Een verzoek van Sint Maarten voor een derde tranche liquiditeitssteun 2018 is op 16 november jl. door het Cft ontvangen.

Rentelastnorm collectieve sector

Op grond van artikel 24 lid 2 van de Rft rapporteert het bestuur van Sint Maarten uiterlijk op 15 september over de uitgaven-, ontvangsten-, tekort- en schuld cijfers van het voorafgaande jaar van de collectieve sector waaruit moet blijken of er overschrijding van de rentelastnorm dreigt. Het rapport over 2017 is nog niet aangeleverd bij het Cft. Het Cft verzoekt u dit rapport zo spoedig mogelijk aan te bieden. Op basis van de op dit moment bekende en beschikbare gegevens voldoet de collectieve sector per 30 september 2018 aan de rentelastnorm.

Betalingsachterstanden en schuldquote

Sint Maarten rapporteerde in de tweede UR ultimo juni een betalingsachterstand van ANG 74,9 miljoen uit hoofde van de aanwijzing. In het derde kwartaal hebben geen betalingen plaatsgevonden en zijn de gerapporteerde betalingsachterstanden met ANG 95 miljoen toegenomen tot ANG 169,9 miljoen. Deze stijging wordt in de UR als volgt verklaard:

- De betalingsachterstanden bij SZV zijn toegenomen met ANG 51,8 miljoen. Deze toename wordt veroorzaakt door de eindafrekening van de Overheids-Ziektekostenregeling (OZR) voor de jaren 2012-2017 en de jarenlange tekorten van het Ziektekostenverzekering/ Ongevallenverzekering-fonds (ZV/OV) en het Fonds Ziektekosten Overheidsgepensioneerden (FZOG-fonds).
- De betalingsachterstanden bij APS zijn met ANG 23 miljoen gestegen door een navordering als gevolg van een onjuiste berekening van premies over voorgaande jaren door APS.
- De schuld aan TELEM is met ANG 20,2 miljoen toegenomen. Volgens Sint Maarten bestaat deze schuld uit de aan Sint Maarten toegerekende schulden bij de staatkundige herstructurering alsmede de wettelijke rente daarover.

Hoewel het merendeel van de toename van deze betalingsachterstanden was opgenomen in de risicoparagraaf van eerdere uitvoeringsrapportages, acht het Cft het zorgelijk dat al deze risico's zich daadwerkelijk hebben voorgedaan.

Kenmerk
Cft 201800257
Blad
5/7

Het Cft dringt er nogmaals bij Sint Maarten op aan dat er voor 1 januari 2019 duidelijkheid komt over de hoogte van de betalingsachterstanden jegens SZV en TELEM en dat met alle partijen een betalingsregeling wordt overeengekomen. De schuldquote van Sint Maarten steeg door de toename van de betalingsachterstanden naar circa 39,5% per 30 september 2018 bij een BBP van ANG 1.758 miljoen.

Sint Maarten geeft in de derde UR aan dat verdere betalingen ter reductie van betalingsachterstanden zullen plaatsvinden na waarborging van de liquiditeitspositie van Sint Maarten. Het Cft is van mening dat na uitbetaling van de eerste tranche liquiditeitssteun aan deze waarborg is voldaan, waardoor Sint Maarten de voor de betalingsachterstanden gereserveerde liquiditeiten inmiddels had moeten aanwenden.

Aanwijzing 2015

Sinds 8 september 2015 is een aanwijzing van de RMR van kracht waarin onder andere is bepaald dat ultimo 2018 gecompenseerd dient te worden voor de tekorten uit de periode 2010-2014 en dat de betalingsachterstanden opgelost moeten worden. De vastgestelde begroting 2018 voorziet niet in het compenseren van tekorten en het oplossen van betalingsachterstanden.

Een ander punt uit de aanwijzing is het nemen van maatregelen om de oudedagsvoorzieningen en het zorgstelsel structureel betaalbaar te houden. Sint Maarten heeft aangegeven dat de aangepaste wetgeving om de oudedagsvoorziening betaalbaar te houden vanaf 1 januari 2019 van kracht zal zijn. Het Cft wijst er nogmaals op dat dit betekent dat de Staten deze wetgeving voor 1 januari 2019 moet goedkeuren. De benodigde wetgeving om het pensioenstelsel voor overheidsmedewerkers aan te passen is op 19 november jl. voor het eerst in de Staten behandeld.

Sint Maarten heeft op 8 november jl. gerapporteerd over de opvolging van de aanwijzing. Het Cft zal de RMR mede op basis van deze brief van Sint Maarten adviseren.

Risicoparagraaf

Sint Maarten heeft in de UR een risicoparagraaf opgenomen met mogelijke financiële risico's. Een belangrijk risico betreft volgens Sint Maarten de verwachte structurele overschrijdingen bij het Korps Politie en het Huis van Bewaring. Ook de kwetsbaarheid van de ICT-omgeving blijft een risico. Het Cft adviseert de risico's zo veel als mogelijk te kwantificeren.

Financieel beheer

In de derde UR is de voortgang van de deelprojecten van het Project Verbeteren Financieel Beheer opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat Sint Maarten vooralsnog verwacht alle deelprojecten in het huidige verbeterplan eind 2020 te hebben afgerond en geïmplementeerd. Het Cft constateert dat het overzicht, met uitzondering van het deelproject "Criminaliteitsfonds en Veiligheid Dienst Sint Maarten", niet is bijgewerkt ten opzichte van de rapportage zoals aangeleverd bij de tweede UR. Hieruit leidt het Cft af dat er nagenoeg geen voortgang is geboekt in het derde kwartaal met de uitvoering van de deelprojecten.

In de voortgangsrapportage meldt Sint Maarten dat de sub administraties van debiteuren en crediteuren tot en met 2015 zijn opgeschoond. Volgens de in de UR aangegeven tijdslijn, kunnen de hiertoe noodzakelijke aanpassingen als gevolg van ICT problemen pas in het derde kwartaal 2018 in de financiële administratie worden verwerkt. Het Cft verneemt graag of de ICT problemen inmiddels zijn opgelost, de noodzakelijke aanpassingen hebben plaatsgevonden en vraagt Sint Maarten, gezien de korte resterende periode, afronding van dit deelproject te bespoedigen.

Het Cft heeft in zijn reactie op de tweede UR geadviseerd het Projectplan Verbeteren Financieel Beheer te actualiseren op basis van de bevindingen van de accountant bij de jaarrekeningen 2016 en 2017. In het Financial Recovery Plan van Sint Maarten is opgenomen dat eind oktober 2018 een concept van een nieuw implementatieplan financieel beheer gereed zou zijn. Zoals in oktober 2018 met het Cft afgesproken, werkt Sint Maarten toe naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening over het jaar 2021. Het Cft adviseert dat het nieuwe implementatieplan daar onder meer op gericht is en ontvangt graag het door de minister goedgekeurde implementatieplan.

Overheidsvennootschappen

In zijn brief van 6 september jl. heeft het Cft het ministerie van Financiën verzocht de jaarrekeningen over 2017 van de overheidsentiteiten van Sint Maarten aan te leveren. Sinds het uitsturen van dit verzoek heeft het Cft van slechts vier entiteiten jaarrekeningen ontvangen waarvan er drie betrekking hebben op het jaar 2017. Op dit moment beschikt het Cft over slechts vijf jaarrekeningen 2017 van de 28 entiteiten. Van de vier grootste deelnemingen van Sint Maarten heeft het Cft geen gecontroleerde jaarrekening 2017 ontvangen. Gezien de mogelijke gevolgen van de financiële situatie van deze deelnemingen voor het begrotings- en verantwoordingsproces van Sint Maarten, is het noodzakelijk dat het Cft nog in 2018 deze jaarrekeningen ontvangt.

Verantwoordingen 2013-2017

In artikel 18 lid 4 van de Rft is bepaald dat, uiterlijk 31 augustus van ieder jaar door het bestuur van Sint Maarten, een afschrift van de vastgestelde jaarrekening over het voorafgaande jaar aan het Cft wordt verstrekt. Indien de jaarrekening op 31 augustus nog niet is vastgesteld dient het bestuur de in voorbereiding zijnde jaarrekening naar de stand van dat tijdstip te verstrekken.

Op 21 september jl. heeft de minister van Financiën van Sint Maarten een planning afgegeven voor het afronden van alle openstaande verantwoordingen. In deze brief is de planning voor de aanbidding van de jaarrekeningen bij de Staten als volgt:

- De jaarrekeningen 2013 en 2014 in het derde kwartaal 2018
- De jaarrekening 2015 in het vierde kwartaal 2018
- De jaarrekeningen 2016 en 2017 in het eerste halfjaar van 2019

Met het oog op een adequate verantwoordingscyclus heeft het Cft Sint Maarten meermaals geadviseerd zorg te dragen voor externe technische bijstand om de begrotings- en verantwoordingscyclus en het financieel beheer op orde te krijgen.

Kenmerk
Cft 201800257
Blad
7/7

Het Cft heeft inmiddels met instemming vernomen dat Sint Maarten technische bijstand in het derde kwartaal heeft gerealiseerd. Op 16 november jl. heeft het Cft de door de Ministerraad behandelde jaarrekening 2016 ontvangen. Deze jaarrekening is door Sint Maarten inmiddels ter controle aangeboden aan de accountant en de Algemene Rekenkamer. Hoewel de jaarrekeningen 2013 en 2014 in de commissie van de Staten zijn behandeld, zijn deze stukken nog niet door de Staten goedgekeurd. Voor de jaarrekening 2015 blijkt uit de derde UR geen voortgang.

Tot slot

Het Cft heeft op 27 september jl. de tweede begrotingswijziging 2018 van Sint Maarten ontvangen. In zijn advies bij deze begrotingswijziging d.d. 11 oktober jl. heeft het Cft aangegeven de geraamde belastinginkomsten enigszins aan de voorzichtige kant te achten en geconcludeerd dat met name de personeelslasten te hoog zijn gebudgetteerd. Dit beeld wordt bevestigd in de derde UR waarin een nieuw tekort van ANG 136,1 miljoen wordt verwacht. Het Cft acht een lager begrotingstekort positief, maar plaatst ook vraagtekens bij deze nieuwe prognose. Aangezien uit de derde UR volgt dat in de eerste negen maanden van 2018 een tekort is gerealiseerd van ANG 71,5 miljoen, lijkt een tekort in het vierde kwartaal van ANG 64,6 miljoen (ANG 136,1 miljoen -/- ANG 71,5 miljoen) aan de hoge kant, ook omdat in de maand oktober de gerealiseerde belastingontvangsten hoger zijn dan begroot. Op basis van de derde UR en de uitvoeringsrapportages van de afgelopen twee jaar is het Cft van mening dat veelal de baten te voorzichtig en de lasten te hoog worden begroot.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De wnd. Secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten
De voorzitter van de Staten van Sint Maarten